Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

20. detsember 2017 *

Eelotsusetaotlus – Energia – Gaasisektor – Gaasivarustuskindlus – Määrus (EL) nr 994/2010 – Maagaasiettevõtjate kohustus võtta meetmed, et tagada kaitstud tarbijatele gaasivarustus – Artikli 2 teise lõigu punkt 1 – Mõiste „kaitstud tarbijad“ – Artikli 8 lõige 2 – Täiendav kohustus – Artikli 8 lõige 5 – Maagaasiettevõtjate võimalus täita oma kohustus piirkondlikul või liidu tasandil – Liikmesriigi õigusnormid, millega pannakse maagaasitarnijatele täiendav kohustus gaasi hoiustada, mis hõlmab tarbijaid, keda ei ole nimetatud „kaitstud tarbijate“ hulgas määruse nr 994/2010 tähenduses – Hoiustamiskohustus, mis tuleb 80% ulatuses täita asjaomase liikmesriigi territooriumil

Kohtuasjas C-226/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Conseil d'État' (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu, Prantsusmaa) 15. aprilli 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. aprillil 2016, menetluses

Eni SpA,

Eni Gas & Power France SA,

Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz)

versus

Premier ministre,

Ministre de l'Environnement, de l'énergie et de la Mer,

menetluses osalesid:

Storengy,

Total Infrastructures Gaz France (TIGF),

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça, kohtunikud E. Levits, A. Borg Barthet (ettekandja), M. Berger ja F. Biltgen,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo-Peyronnel,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

arvestades kirjalikus menetluses ja 16. märtsi 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Eni SpA et Eni Gas & Power France SA, esindajad: advokaadid C. Lefort, M. Dantin ja A. Soloshchenkov,

– Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz), esindajad: advokaadid N. Autet ja G. Marson,

– Storengy et Total Infrastructures Gaz France (TIGF), esindajad: advokaadid C. Le Bihan-Graf ja L. Rosenblieh,

– Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas, R. Coesme, S. Horrenberger ja A. Daly,

– Poola valitsus, esindajad: B. Majczyna, M. Rzotkiewicz ja K. Rudzińska,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Patakia ja O. Beynet,

olles 26. juuli 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 994/2010, milles käsitletakse gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/67/EÜ (ELT 2010, L 295, lk 1), artikli 8 lõigete 2 ja 5 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on ühelt poolt Eni SpA et Eni Gas & Power France SA (edaspidi koos „Eni“) ja Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz) (gaasiettevõtjate kutseliit) ning teiselt poolt Premier ministre (France) (Prantsuse peaminister) ja ministre de l'Environnement, de l'Énergie et de la Mer (France) (Prantsuse keskkonna-, energia- ja merendusminister), küsimuses, kas 12. märtsi 2014. aasta dekreet nr 2014-328, millega muudetakse 21. augusti 2006. aasta dekreeti juurdepääsu kohta maa-alustele maagaasihoidlatele (décret nº 2014 -328 du modifiant le décret nº 2006-1034 du 21 août 2006 relatif à l'accès aux stockages souterrains de gaz naturel (*JORF*, 14.3.2014, lk 5283), edaspidi „dekreet nr 2014-328“), on õiguspärane.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Määruse nr 994/2010 põhjendused 5, 9 ja 10 on järgmised:

„(5) Gaasivarustuse kindluse praeguste liidu meetmete alusel on liikmesriikidel siiski endiselt meetmete valikul suur otsustusõigus. Kui üksiku liikmesriigi varustuskindlus on ohus, kaasneb sellega selge risk, et asjaomase liikmesriigi ühepoolselt kehtestatud meetmed võivad ohtu seada gaasi siseturu nõuetekohase toimimise ning gaasi tarnimise tarbijatele. Hiljutised kogemused on tõendanud, et selline risk on tõepoolest olemas. Selleks et gaasi siseturg toimiks ka tarneraskuste korral, on vaja tagada solidaarsus ja kooskõlastamine nii ennetavate meetmete puhul kui ka vastumeetmete puhul konkreetsetele tarnehäiretele.

[…]

(9) Liitu suunduvate gaasitarnete tõsine häire võib mõjutada kõiki liikmesriike, liitu tervikuna ja energiaühenduse, millele kirjutati alla 25. oktoobril 2005 Ateenas [ELT 2006, L 198, lk 18], osalisi. See võib samuti tõsiselt kahjustada kogu liidu majandust. Samuti võivad gaasitarnehäiretel olla sotsiaalsed tagajärjed eelkõige kaitsetumatele tarbijarühmadele.

[…]

(10) Teatavad tarbijad, muu hulgas kodumajapidamised ja tarbijad, kes osutavad olulisi sotsiaalteenuseid, näiteks tervishoiu ja lastehoolduse alane tegevus ning haridustegevus, samuti muud sotsiaal- ja heaoluteenistused ning teenistused, mis on liikmesriigi toimimiseks vältimatult vajalikud, on eriti haavatavad ja võivad vajada kaitset. Niisuguste kaitstud tarbijate lai määratlus ei tohiks olla vastuolus Euroopa solidaarsusmehhanismidega."

4 Määruse artikli 2 teine lõik sätestab:

„[…] kohaldatakse järgmisi mõisteid:

1) „kaitstud tarbijad" – kõik jaotusvõrguga ühinenud kodutarbijad; lisaks, kui asjaomane liikmesriik nii otsustab, võib mõiste hõlmata ka:
   a) väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid, mis on jaotusvõrguga ühinenud, ning olulisi sotsiaalteenistusi, mis on ühendatud gaasijaotus- või -ülekandevõrguga, tingimusel et kõik need täiendavad tarbijad ei esinda rohkem kui 20% gaasi lõpptarbimisest; ja/või
   b) kaugkütterajatisi, kui need pakuvad kütet kodutarbijatele ja punktis a osutatud tarbijatele, tingimusel et kõnealused rajatised ei ole võimelised minema üle muudele kütustele ja on ühendatud gaasijaotus- või -ülekandevõrku.

[…]"

5 Määruse artikli 3 lõige 6 näeb ette:

„Ennetavates tegevuskavades ja hädaolukorra lahendamise kavades sisalduvad gaasivarustuse kindluse tagamise meetmed on selgelt määratletud, läbipaistvad, proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad, ei moonuta põhjendamatult konkurentsi ega gaasi siseturu tõhusat toimimist ning ei ohusta muude liikmesriikide ega liidu kui terviku gaasivarustuse kindlust."

6 Määruse artikkel 8 „Varustuskindluse norm" sätestab:

„1. Pädev asutus kohustab tema poolt määratud maagaasiettevõtjaid võtma meetmeid, et tagada liikmesriigi kaitstud tarbijatele gaasitarned järgmistel juhtudel:

a) äärmuslik temperatuur seitsmel järjestikusel tippnõudlusega päeval, nagu juhtub statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul;

b) erandlikult suur gaasinõudlus vähemalt 30-päevasel ajavahemikul, nagu juhtub statistiliste andmete kohaselt üks kord 20 aasta jooksul ning

c) üksiku suurima gaasiinfrastruktuuri häired vähemalt 30-päevasel ajavahemikul keskmistes talvistes ilmastikutingimustes.

Pädev asutus määrab esimeses lõigus osutatud maagaasiettevõtjad kindlaks hiljemalt 3. juuniks 2012.

2. Mis tahes suurema varustuskindluse norm, mis ületab lõike 1 punktides b ja c osutatud 30-päevast ajavahemikku, või mis tahes täiendav kohustus, mis on kehtestatud gaasivarustuse kindlusega seotud põhjustel, põhineb artiklis 9 osutatud riskihindamisel, kajastub ennetavas tegevuskavas ja:

a) vastab artikli 3 lõikele 6;

b) ei moonuta põhjendamatult konkurentsi ega takista gaasi siseturu toimimist;

c) ei mõjuta negatiivselt mis tahes muu liikmesriigi võimet varustada oma kaitstud tarbijaid vastavalt käesolevale artiklile riiklikus, liidu või piirkondlikus hädaolukorras ja

d) vastab artikli 11 lõikes 5 täpsustatud kriteeriumidele liidu või piirkondlikus hädaolukorras.

Pädev asutus määrab ennetavates tegevuskavades ja hädaolukorra lahendamise kavades solidaarsuse vaimus kindlaks selle, kuidas võib maagaasiettevõtjatele kehtestatud mis tahes suuremat varustuskindluse normi või täiendavat kohustust ajutiselt vähendada liidu või piirkondlikus hädaolukorras.

3. Pädeva asutuse poolt vastavalt lõigetele 1 ja 2 määratletud ajavahemike möödudes või lõikes 1 määratletutest rangemate tingimuste korral püüavad pädevad asutused ja maagaasiettevõtjad säilitada võimalikult kaua gaasitarned eelkõige kaitstud tarbijatele.

4. Maagaasiettevõtjate kohustused käesolevas artiklis sätestatud varustuskindluse normide täitmiseks on mittediskrimineerivad ega koorma põhjendamatult neid ettevõtteid.

5. Maagaasiettevõtjatel on lubatud täita kõnealuseid kohustusi vastavalt vajadusele piirkondlikul või liidu tasandil. Pädev asutus ei nõua käesolevas artiklis sätestatud normide täitmist üksnes oma territooriumil asuva infrastruktuuri põhjal.

6. Pädev asutus tagab, et kaitstud tarbijate varustamiseks luuakse tingimused ilma gaasi siseturu nõuetekohast toimimist piiramata ning selliste hindadega, mis vastavad tarnete turuväärtusele.“

7 Määruse nr 994/2010 artikli 11, mis puudutab reageerimist liidu ja piirkondlikule hädaolukorrale, lõige 5 näeb ette:

„Liikmesriigid ja eelkõige pädevad asutused tagavad, et:

a) ei võeta meetmeid, mis piiravad mis tahes ajal põhjendamatult gaasivooge siseturul, eelkõige gaasivooge mõjutatud turgudele;

b) ei võeta meetmeid, mis võivad tõenäoliselt kahjustada tõsiselt gaasivarustuse olukorda muus liikmesriigis, ja

c) piiriülene juurdepääs infrastruktuurile kooskõlas [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1775/2005 (ELT 2009, L 211, lk 36)] säilib, kuivõrd see on tehnilisest ja ohutuse seisukohast võimalik, vastavalt hädaolukorra lahendamise kavale.“

Prantsuse õigus

8 Prantsusmaal reguleerivad maagaasi hoiustamist energiaseadustiku (code de l'énergie) artiklite L. 421-1 – L. 421-16 sätted. Need sätted näevad ette gaasihoidlate kasutamise niisuguste avalike teenuste osutamise kohustuste raames, mis kohustavad tarnijaid tagama püsiva maagaasivarustuse isegi äärmuslikes olukordades.

9 Nimetatud seadustiku artikkel L. 421-3 sätestab:

„Maagaasivarud võimaldavad esmajärjekorras tagada:

1° maa-aluste maagaasihoidlatega ühendatud võrkude hea toimimise ja tasakaalu;

2° vajaduste otsese ja kaudse rahuldamise kodumaistel tarbijatel ja muudel tarbijatel, kes ei ole lepinguliselt nõustunud varustusega, milles võib esineda katkestusi, või kes tagavad üldise huviga ülesandeid;

3° muude artiklis L. 121-32 sätestatud avalike teenuste osutamise kohustustuste täitmise."

10 Nimetatud seadustiku artikli L. 421-4 esimene lõige näeb ette:

„Igal gaasitarnijal on kohustus tagada, et tal oleksid iga aasta 31. oktoobri seisuga Prantsusmaal olemas piisavad maagaasivarud otseselt või volitatud isiku kaudu kaudselt, võttes arvesse tema teisi nõudluse juhtimise vahendeid, et täita 1. novembrist kuni 31. märtsini oma lepingulisi kohustusi varustada selle seadustiku artikli L. 421-3 kolmandas lõigus nimetatud tarbijaid otse või kaudselt. […]"

11 Energiaseadustiku artikli L. 421-7 kohaselt määrab Conseil d'État' (haldusorganina tegutsev riiginõukogu, Prantsusmaa) dekreet muu hulgas kindlaks artikli L. 421-4 kohaldamise tingimused ja korra.

12 21. augusti 2006. aasta dekreet juurdepääsu kohta maa-alustele maagaasihoidlatele (décret n° 2006-1034 du 21 août 2006 relatif à l'accès aux stockages souterrains de gaz naturel (*JORF*, 23.8.2006, lk 12370; edaspidi „dekreet nr 2006-1034")), mis on antud energiaseadustiku artikli L. 421-7 alusel, täpsustab, mis tingimustel korraldatakse juurdepääs maagaasihoidlatele. Eelotsusetaotlusest nähtub, et esiteks sätestab see dekreet, et igale maagaasitarnijale eraldatakse õigused hoiustamismahtudele või „hoiustamisõigused", mis määratakse kindlaks vastavalt tema kliendiportfellile, et võimaldada tal varustada kõnealuseid tarbijaid talveperioodil; teiseks on dekreedis määratud kindlaks kõnealustele tarnijatele kehtestatud kohustused, mis puudutavad muu hulgas miinimumvarude hoiustamist talveperioodi alguses.

13 Dekreedi nr 2014-328 artikliga 9 muudeti dekreeti nr 2006-1034, nähes ette eelkõige, et tarnijatele kehtestatud hoiustamiskohustused arvutatakse välja vastavalt „hoiustamisõigustele", mis ei ole vastavuses mitte ainult nende kodumaiste tarbijate ja üldhuvist lähtuvaid ülesandeid täitvate tarbijate aastase tarbimisega, nagu oli dekreediga nr 2006-1034 ette nähtud selle varasemas redaktsioonis, vaid ka jaotusvõrku ühendatud niisuguste tarbijate tarbimisega, kes ei ole katkestatava tarnega lepinguliselt nõustunud. Seevastu vähendati dekreediga nr 2014-328 hoiustamiskohustuste määra 85%-lt 80%-le hoiustamisõigustest.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14 Eni ja Uprigaz esitasid Conseil d'État'le (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu, Prantsusmaa) 12. ja 14. mail 2014 hagiavaldused, paludes dekreet nr 2014-328 võimu kuritarvitamise tõttu tühistada.

15 Eni ja Uprigaz väidavad oma hagiavaldustes muu hulgas, et nimetatud dekreedis on rikutud määruse nr 994/2010 sätteid. Ühelt poolt laiendab dekreet nende sõnul ebaseaduslikult kõnealuse määruse artikli 2 teise lõigu punktis 1 ette nähtud mõistet „kaitstud tarbijad“. Teiselt poolt kohustab dekreet maagaasitarnijaid hoiustama hoiustamismahtusid Prantsusmaal, rikkudes määruse artikli 8 lõiget 5.

16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib selle kohta esiteks, et mõiste „kaitstud tarbijad“ sisaldab dekreedis nr 2014-328 jaotusvõrguga ühendatud mittekodumaiseid tarbijaid, kes ei ole lepinguliselt nõustunud katkestatava tarnega ja kes ei ole tingimata „väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted“ määruse nr 994/2010 artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunkti a tähenduses. Dekreedis nimetatud mõiste „kaitstud tarbijad“ võib seega minna kaugemale nimetatud määruses sisalduva mõiste määratlusest. Prantsuse ametiasutused väidavad siiski, et kõnealused täiendavad tarbijad on väikeettevõtjad, kellel on arvukalt väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete tunnuseid, isegi kui osalus nendes kuulub suurettevõtjatele. Nimetatud ametiasutuste sõnul seondub selline laiendatud määratlus täiendavate kohustustega, mille liikmesriigid võivad gaasivarustuskindlusega seotud põhjustel kehtestada vastavalt määruse artikli 8 lõikele 2.

17 Neil tingimustel sõltub dekreedi nr 2014-328 õiguspärasus küsimusest, kas viimati nimetatud sätet tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriik kehtestab maagaasitarnijatele täiendavaid kohustusi, mis tulenevad sellest, et liikmesriik on „kaitstud tarbijate“ – kelle tarbimine aitab piiritleda katkematu varustatuse kindlustamiseks kehtestatud hoiustamiskohustuste ulatust – hulka arvanud kliendid, keda ei ole määruse nr 994/2010 artikli 2 teise lõigu punktis 1 nimetatud.

18 Teiseks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tagamaks tarbijatele katkematu gaasivarustus, kehtestab energiaseadustiku artikkel L. 421-4 tarnijatele kohustuse hoida Prantsusmaal piisavaid maagaasivarusid, võttes arvesse muid tarnijatel olevaid nõudluse juhtimise vahendeid, ning et dekreet nr 2014-328 eeldab, et hoiustamisõigustest 80% realiseeritakse riigi territooriumil, nähes siiski ette, et energiavaldkonna eest vastutav minister võtab arvesse gaasitarnija muid nõudluse juhtimise vahendeid, et hinnata, kas gaasitarnija hoiustamismahtudest piisab tema hoiustamiskohustuse täitmise tagamiseks. Dekreedi nr 2014-328 õiguspärasus sõltub ka sellest, kas määruse nr 994/2010 artikli 8 lõikega 5 on vastuolus, kui liikmesriik kehtestab maagasitarnijatele sellised kohustused.

19 Neil asjaoludel otsustas Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu, Prantsusmaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [määruse nr 994/2010 artikli 8 lõiget 2] tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriik kehtestab maagaasitarnijatele täiendavaid kohustusi, mis tulenevad sellest, et liikmesriik on „kaitstud tarbijate“ – kelle tarbimine aitab piiritleda katkematu varustatuse kindlustamiseks kehtestatud hoiustamiskohustuste ulatust – hulka arvanud kliendid, keda ei ole määruse [artikli 2 teises lõigus] nimetatud?

2. Kas [määruse nr 994/2010 artikli 8 lõiget 5] tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui liikmesriik kehtestab maagaasitarnijatele kohustusi seoses hoiustatavate gaasimahtudega ja nende puhul kehtestatud väljastusvoolukiirustega, nagu ka selle liikmesriigi territooriumil varude hoidmise kohustusele vastavate õiguste alusel omandatud hoiustamismahtude hoidmisega, nähes seejuures ette, et minister võtab tarnija hoiustamismahtude hindamisel arvesse muid nõudluse juhtimise vahendeid, mis tarnijal kasutada on?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Sissejuhatavad märkused

20 Siinkohal tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba võtnud seisukoha seoses liikmesriikidele gaasivarustuskindluse osas antud kaalutlusruumiga, tehes seda nõukogu 26. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/67/EÜ, mis käsitleb maagaasitarnete kindluse tagamise meetmeid (EÜT 2004, L 127, lk 92; ELT eriväljaanne 12/03, lk 19), kontekstis, mis nägi esimest korda ette liidu tasandil õigusliku raamistiku, mille eesmärk oli tagada gaasivarustuse kindlus ning mis eelnes määrusele nr 994/2010.

21 Nii leidis Euroopa Kohus, et selle direktiiviga oli loodud vaid raamistik, milles liikmesriikidel tuli määrata kindlaks üldine varustuskindluse poliitika, ning et nagu tulenes selle direktiivi põhjendusest 3, kujutas see direktiiv endast minimaalset ühist lähenemisviisi gaasivarustuskindluse valdkonnas. Euroopa Kohus leidis veel, et nimetatud direktiiv andis liikmesriikidele saavutatava eesmärgi osas laiaulatusliku kaalutlusruumi (vt selle kohta kohtuotsus 17.7.2008, komisjon *vs.* Hispaania, C-207/07, ei avaldata, EU:C:2008:428, punktid 43 ja 44).

22 Kui direktiiv 2004/67 andis liikmesriikidele gaasivarustuskindluse tagamise meetmete valikul laiaulatusliku kaalutlusruumi, siis ilmneb määruse nr 994/2010 põhjendusest 5 selgelt, et see määrus võeti vastu selleks, et seda kaalutlusruumi rohkem piiritleda, vältimaks et mõne liikmesriigi poolt ühepoolselt välja töötatud meetmed võiksid takistada gaasi siseturu nõuetekohast toimimist ja gaasiga varustatust teistes liikmesriikides.

Esimene küsimus

23 Oma esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 994/2010 artikli 8 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas käsitletavad, mis panevad maagaasitarnijatele gaasi hoiustamise kohustuse, mille kohaldamisala hõlmab tarbijaid, keda ei ole selle määruse artikli 2 teise lõigu punktis 1 loetletud „kaitstud tarbijate“ hulgas nimetatud.

24 Tuleb meenutada, et nagu määruse nr 994/2010 artikli 8 lõikest 1 tuleneb, paneb see määrus liikmesriikidele kohustuse tagada selles sättes loetletud olukordades teatavate tarbijate (keda nimetatakse „kaitstud tarbijateks“) varustamise gaasiga.

25 Selles osas tuleneb määruse nr 994/2010 artikli 2 teise lõigu punktist 1, et selles toodud mõiste „kaitstud tarbijad“ viitab ühelt poolt „jaotusvõrguga ühinenud kodutarbijate“ kategooriale ja teiselt poolt, kui liikmesriik nii otsustab, kahele muule kategooriale, mis on vastavalt määratletud selle määruse artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunktis a ja artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunktis b.

26 Mis konkreetsemalt puutub määruse nr 994/2010 artikli 2 teise lõigu punktis a viidatud kategooriasse, siis see säte näeb ette, et liikmesriigid võivad „kaitstud tarbijatena“ käsitada „väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid, mis on jaotusvõrguga ühinenud, ning olulisi sotsiaalteenistusi, mis on ühendatud gaasijaotus- või -ülekandevõrguga, tingimusel et kõik need täiendavad tarbijad ei esinda rohkem kui 20% gaasi lõpptarbimisest“.

27 Käesoleval juhul väidab Prantsuse valitsus, et arvates kaitstud tarbijate hulka siseriikliku õiguse tähenduses mitte ainult kodutarbijad, vaid ka jaotusvõrguga ühendatud mittekodumaised tarbijad, kes ei ole lepinguliselt nõustunud katkestatava tarnega, ei lähe dekreet nr 2014-328 kaugemale määruse nr 994/2010 artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunktis a ette nähtud mõistest „kaitstud tarbijad“. Selle tarbijate kategooriaga on hõlmatud nimelt väiksemad üksused, nagu väikeettevõtjad, suurettevõtjate

väikesed esindused, integreeritud süsteemidesse kuuluvad väikepoed või suuremale ettevõtjale kuuluvad väikesed tööstuskäitised ja suuremad üksused, keda ei ole ühendatud jaotusvõrku, vaid vahetult ülekandesüsteemi.

28 Prantsuse valitsus väidab selles kontekstis, et määruse nr 994/2010 artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunktis a sisalduvat viidet „väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele“ tuleb mõista nii, et see ei hõlma mitte ainult üksusi, mille õiguslik vorm on väikese ja keskmise suurusega ettevõtted, vaid vastavalt nimetatud määruse eesmärkidele ka üksusi, mis on tegelikult iseseisvad üksused, kelle tarbitav gaasimaht on võrdväärne väikese ja keskmise suurusega ettevõtete tarbitava gaasimahuga.

29 Mõiste „kaitstud tarbijad“ sellise tõlgendusega ei saa siiski nõustuda.

30 Sellega seoses tuleb märkida, et tarbijad, kes ei ole lepinguliselt nõustunud katkestatava tarnega, ei kuulu määruse nr 994/2010 artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunktis a loetletud kategooriasse. Konkreetselt on selge, et suurettevõtjate väikesed esindused, integreeritud süsteemidesse kuuluvad väikepoed või suuremale ettevõtjale kuuluvad väikesed tööstuskäitised ei kujuta endast „väikese ja keskmise suurusega ettevõtteid“ nende mõistete tavatähenduses, nagu Prantsuse valitsus ka möönab.

31 Asjaolu, et nende üksuste gaasitarbimine võib olla analoogne väikese või keskmise suurusega ettevõtte tarbimisega, ei oma selles suhtes tähtsust. Nagu määruse nr 994/2010 põhjendustest 9 ja 10 tuleneb, ei põhine selle määruse artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunktis a toodud „kaitstud tarbijate“ loetelu mitte niivõrd nende tarbijate gaasitarbimise määral, vaid erilisel kaitsel, mida neil on gaasivarustuse häire korral nende haavatavuse tõttu tarvis.

32 Kuid vastupidi Prantsuse valitsuse väitele ei ole neil väikese ja keskmise suurusega ettevõtetel võimalike gaasivarustuse häirete korral tarvis samasugust kaitset. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 59 märkis, võimaldab olulise suurusega kontserni või integreeritud süsteemi kuulumine ettevõtjal käsutada majanduslikke ja tehnilisi ressursse, mis väikese ja keskmise suurusega ettevõtetel üldjuhul puuduvad ja mis võimaldavad toime tulla sellise tarnehäire olukorraga.

33 Seega tuleb analüüsida küsimust, kas liikmesriik võib määruse nr 994/2010 artikli 8 lõike 2 kohaselt panna maagaasitarnijatele kohustusi, mille eesmärk on tagada gaasivarustus laiemale ringile tarbijatele kui selle määruse artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunktis a loetletud „kaitstud tarbijad“.

34 Selles osas tuleneb määruse nr 994/2010 artikli 8 lõikest 2, et liikmesriikidel on võimalik võtta kahte liiki meetmeid, mis lähevad kaugemale nendest, mis neil tuleb maagaasiettevõtjatele kehtestada ning mille nad määravad kindlaks selle määruse artikli 8 lõike 1 kohaselt; nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 24 sai meenutatud, on viimati nimetatud meetmed mõeldud kaitstud tarbijatele.

35 Ühelt poolt võivad liikmesriigid ette näha „suuremaid varustuskindluse norme“, see tähendab – nagu tuleneb nimetatud määruse artikli 8 lõike 2 sõnastusest – sama määruse artikli 8 lõike 1 punktides b ja c nimetatud meetmeid, mis ületavad 30-päevast ajavahemikku. See võimalus ei puuduta seega mitte nende meetmete isikulise kohaldamisala laiendamist, vaid kohaldamise kestuse pikendamist.

36 Teiselt poolt võivad need liikmesriigid panna maagaasiettevõtjatele gaasivarustuskindlusega seotud põhjustel „täiendavaid kohustusi“. Selles osas ilmneb väljendist „täiendavaid“ asjaolu, et tegemist on lisakohustustega, mis on teist laadi kui määruse nr 994/2010 artikli 8 lõikes 1 nimetatud meetmed, millele selle määruse artikli 8 lõige 2 pealegi nende kohustustega seoses ei viita.

37 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 67 märkis, tuleneb määruse nr 994/2010 artikli 8 lõike 2 sõnastusest, et liikmesriik võib põhimõtteliselt kehtestada maagaasiettevõtjatele täiendava kohustuse, mille kohaldamisala hõlmab tarbijaid, keda ei ole määruse artikli 2 teise lõigu punktis 1 loetletud „kaitstud tarbijate“ hulgas nimetatud.

38 Samas tuleneb selle sätte sõnastusest veel, et liikmesriigid võivad maagaasiettevõtjatele sellise täiendava kohustuse kehtestada vaid rangetel, selles sättes ette nähtud tingimustel.

39 Käesoleval juhul tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kindlaks teha, kas dekreediga nr 2014-328 maagaasitarnijatele sellise täiendava gaasihoiustamise kohustuse panemine, mille kohaldamisala hõlmab tarbijaid, kes ei ole katkestatava tarnega lepinguliselt nõustunud ning kes ei kuulu tingimata määruse nr 994/2010 artikli 2 teise lõigu punkti 1 alapunktis a loetletud „kaitstud tarbijate“ hulka, vastab nimetatud määruse artikli 8 lõikes 2 sätestatud tingimustele.

40 Eeltoodut arvestades tuleb esimesele eelotsuse küsimusele vastata, et määruse nr 994/2010 artikli 8 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas käsitletavad, mis panevad maagaasitarnijatele gaasi hoiustamise kohustuse, mille kohaldamisala hõlmab tarbijaid, keda ei ole selle määruse artikli 2 teise lõigu punktis 1 loetletud „kaitstud tarbijate“ hulgas nimetatud, kui nendest sätetest esimeses ette nähtud tingimused on täidetud, mida tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida.

Teine küsimus

41 Oma teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 994/2010 artikli 8 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis panevad maagaasitarnijatele kohustuse hoiustada gaasivarusid liikmesriigi territooriumil, et tagada varustuskindlus kriisi korral, nähes samal ajal ette, et pädev asutus võtab tarnija hoitavate hoiustamismahtude hindamisel arvesse muid tarnija käsutuses olevaid „nõudluse juhtimise vahendeid“.

42 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 994/2010 artikli 8 lõike 5 esimene lause sätestab, et maagaasiettevõtjatel on lubatud täita kohustusi, mis neile on kehtestatud sama määruse artiklis 8 sätestatud varustuskindluse normide täitmiseks, vastavalt vajadusele piirkondlikul või liidu tasandil.

43 Lisaks näeb selle määruse artikli 8 lõige 5 ette, et pädev asutus ei nõua selles artiklis sätestatud normide täitmist üksnes oma territooriumil asuva infrastruktuuri abil.

44 Käesoleval juhul kehtestab dekreedi nr 2014-328 artikkel 9 koosmõjus energiaseadustiku artikliga L. 421-4 gaasitarnijatele kohustuse hoida Prantsusmaa territooriumil iga aasta 31. oktoobri seisuga gaasivarusid, mis moodustavad vähemalt 80% kohustusega hõlmatud tarbijatega seotud hoiustamisõigustest, nähes samas ette, et pädev minister võtab arvesse muid nõudluse juhtimise vahendeid, mis tarnijal kasutada on, et kontrollida, et viimati nimetatu oma kohustusi täidab.

45 Kuna selline regulatsioon paneb tarnijatele kohustuse hoiustada selleks, et täita oma kohustusi, mille eesmärk on tagada varustuskindlus kriisi korral, piisavaid maagaasivarusid tingimata ja eranditult Prantsusmaal, siis on see regulatsioon vastuolus määruse nr 994/2010 artikli 8 lõike 5 teise lausega, mis – nagu juba sai meenutatud – keelab pädeval asutusel nõuda selle määruse artiklis 8 sätestatud normide täitmist üksnes asjaomase liikmesriigi territooriumil asuva infrastruktuuri abil.

46 Kuigi on tõsi, et Prantsuse õigus lubab ministril võtta arvesse muid tarnija käsutuses olevaid „nõudluse juhtimise vahendeid“, ei esita eelotsusetaotluse esitanud kohus täiendavat teavet, mis võimaldaks mõista selle hinnangu laadi ja ulatust, mis pädeval asutusel tuleb sellega seoses anda.

47 Selles osas tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul tõlgendada siseriiklikku õigust ja kontrollida, kas siseriiklike õigusnormidega pädevale asutusele antud võimalus „võtta arvesse“ asjaomaste tarnijate „muid nõudluse juhtimise vahendeid“ tagab neile tegelikult võimaluse täita oma kohustusi piirkondlikul või liidu tasandil.

48 Eeltoodut arvestades tuleb teisele eelotsuse küsimusele vastata, et määruse nr 994/2010 artikli 8 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega on maagaasitarnijatele kehtestatud kohustus täita oma gaasivarude hoidmise kohustus, mille eesmärk on tagada varustuskindlus kriisi korral, tingimata ja eranditult asjaomase liikmesriigi territooriumil asuva infrastruktuuri abil. Käesoleval juhul tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida, kas siseriiklike õigusnormidega pädevale asutusele antud võimalus võtta arvesse asjaomaste tarnijate „muid nõudluse juhtimise vahendeid“ tagab neile tegelikult võimaluse täita oma kohustusi piirkondlikul või liidu tasandil.

Kohtukulud

49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse eelotsusetaotluse esitanud kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 994/2010, milles käsitletakse gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/67/EÜ, artikli 8 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriik paneb maagaasitarnijatele gaasi hoiustamise kohustuse, mille kohaldamisala hõlmab tarbijaid, keda ei ole selle määruse artikli 2 teise lõigu punktis 1 loetletud „kaitstud tarbijate“ hulgas nimetatud, kui nendest sätetest esimeses ette nähtud tingimused on täidetud, mida tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida.**

2. **Määruse nr 994/2010 artikli 8 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega on maagaasitarnijatele kehtestatud kohustus täita oma gaasivarude hoidmise kohustus, mille eesmärk on tagada varustuskindlus kriisi korral, tingimata ja eranditult asjaomase liikmesriigi territooriumil asuva infrastruktuuri abil. Käesoleval juhul tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida, kas siseriiklike õigusnormidega pädevale asutusele pandud kohustus võtta arvesse asjaomaste tarnijate „muid nõudluse juhtimise vahendeid“ tagab neile tegelikult võimaluse täita oma kohustusi piirkondlikul või Euroopa Liidu tasandil.**

Allkirjad